

Minu lapsel on täid

Informatsioon lapsevanematele

www.peataid.com

Täid! Tingud! Appi!!! - paanikaks pole põhjust.

- ▶ Täid on tüütud, kuid ohutud.
- ▶ Täidel pole inimese isikliku hügieeniga mingit pistmist.
- ▶ Iga laps võib täidega nakatuda.
- ▶ Täid levivad kõige sagedamini neile lastele, kes on ise seltsivad ja kelle seltsi otsivad ka teised mängukaaslased.

Täi on 2-3 mm suurune (umbes seesamiseemne suurune) tiivutu putukas.

- ▶ Täi elab eranditult vaid inimese peas. Kuna väikelastel ja koolilastel on omavaheline sotsiaalne kontakt tihedam, siis levivad peatäid eelkõige laste seas.
- ▶ Täi toitub vaid inimese verest, imedes seda oma imilondiga iga 3-4 tunni järel inimese peanahast.
- ▶ Verd imedes eritavad peatäi süljenäärmed vere hüübimist takistavat sekreeti. Haavale sattunud sülje suhtes tekivad inimesel immuunreaktsioonid, mis omakorda põhjustavad peanahal tüüpilise sügeluse.

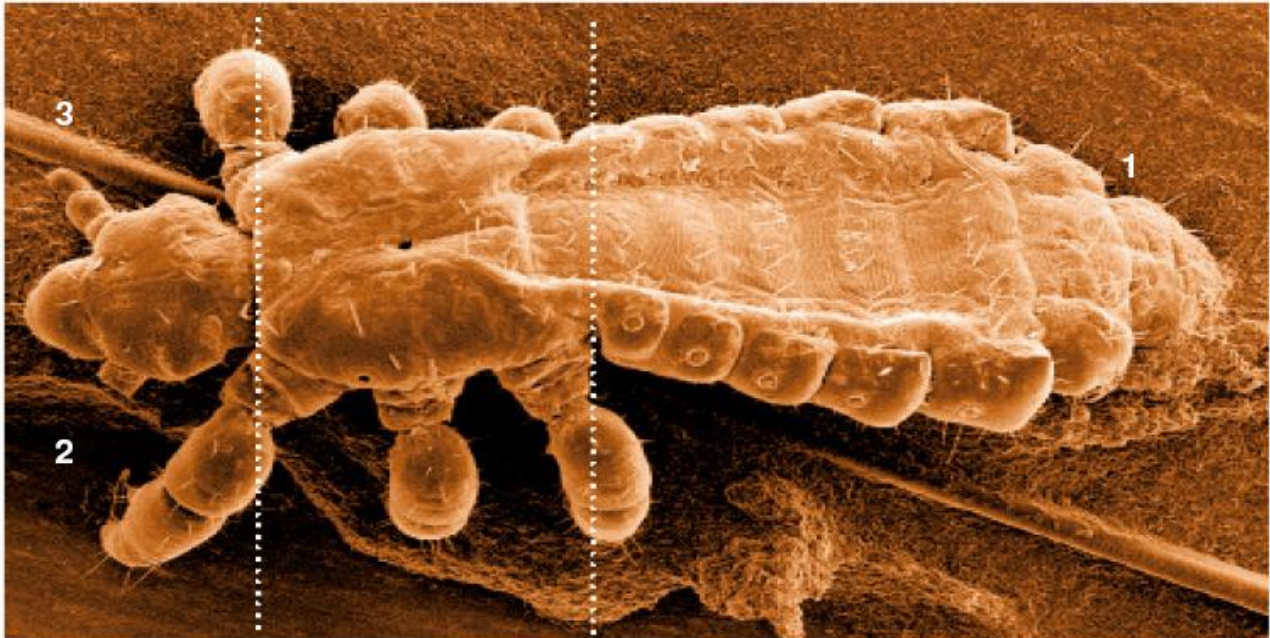
Faktid

- ▶ Täi ei suuda ei hüpata ega lennata.
- ▶ Täi liigub juuksekarval edasi jalgadega, mille otsas on konksutaolised küünised.
- ▶ Peatäid on raske avastada, kuna ta on end juustes hästi ära peitnud.
- ▶ Lõunamaistel inimestel esinevad peatäid on tumedamad kui põhjalaiuskraadidel elavatel heledanahalistel inimestel.
- ▶ Peanahast eemal olles, nt esemetel suudavad täid vaid mõne tunni kuni maksimaalselt 1-2 päeva elus püsida.
- ▶ Meie laiuskraadidel ei levita peatäid teisi haigusi.

Selline näeb peatäi välja

Pea, millel on kaks viielülilist nn. tunnalt ja kaks silma

Thorax ehk rinnak, millel on kolm paari küünistega lõppevaid jalgu

Abdomen ehk tagakeha, millel on seitse nähtavat segmenti

Kust täid tulevad?

- ▶ Peatäid on sama vanad kui inimkond.
- ▶ Täitõbe esineb kõigis ühiskonnakihtides.
- ▶ Täide esinemine ei ole seotud isikliku hügieeniga.
- ▶ Peatäid on jätkuvalt tihti tabuteema, millele lapsevanemad reageerivad paanikaga.
- ▶ Juuste pikkus ei mängi täide levikul rolli.
- ▶ Peatäide vastu tuleb võidelda raviga.
- ▶ Peatäide levikut soodustavad kohad, kus inimesed, eelkõige lapsed ja noored, tihti koos viibivad.

Kuidas mu laps nakatub peatäidega?

- ▶ Täi vajab peremehe vahetuseks nn pealt-peale või juukselt-juuksele kontakti.
- ▶ Oma küünistega haarab täi uue peremehe juuksekarvast kinni ja "kaaperdab" selle justkui piraat.
- ▶ Peatäid vajavad ellujäämiseks inimese verd. Koduloomade vahendusel nad ei levi.
- ▶ Teoreetiliselt on võimalik, et täid levivad samuti ka esemete (nt juuksehari, kamm, müts) kaudu.

Diagnoosimine

Kust ma tean, et mu lapsel on täid?

- ▶ Jälgige, kas teie laps kratsib sageli pead.
- ▶ Kontrollige, kas teie lapse peas on täisid või tinge. Eriliselt tuleb jälgida kõrvataguseid ja kuklapiirkonda.
- ▶ Kuna peatäid on väiksed ja hästi varjatud, on elusaid täisid sageli keeruline märgata.
- ▶ Seepärast oletatakse täide olemasolu tihti täimunade (tingude) olemasolu järgi.
- ▶ Lõplik diagnoos tuleb panna siiski elusate ja liikuvate täide põhjal.

“1-cm-reegel”

- ▶ Juuksed kasvavad umbes 1cm kuus. Täi kinnitab muna (tingu) juuksekarvale peanaha ligidale. Munemisest vastsete koorumiseni kulub umbes nädal.
- ▶ Munad, mis asuvad peanahast kaugemal kui 1 cm, on peaaegu alati tühjad. Kui leiatakse ainult tühjad täimunad, ei tähenda, et inimene on nakatunud. Siiski võib tegemist olla ka täis munadega, ent sellisel juhul on munas olev vastne juba surnud.
- ▶ Ka peale edukat ravi täitõrjevahendiga kleepuvad surnud tingud sageli pikkade juuste külge. Ainult munade olemasolu ei tähenda, et inimene on täidega püsivalt nakatunud.

Keda tuleb ravida?

Igaühte, kelle peas on **elavad täid, sugu-küpsed täid, vastsed või munad** (kõik juuksekarva küljes peanahale lähemal kui 1cm), tuleb ravida.

- ▶ Dignoosida tuleb elusate ja liikuvate täide olemasolu põhjal.
- ▶ Spetsialistid saavad ka mikroskoobi abil kindlaks teha, kas munades leidub elusaid täialgeid.

Mis peaks majapidamises täitõrjeks olemas olema?

- ▶ Täikamm, et diagnoosida ja ravida
- ▶ Täitõrjevahend
- ▶ Pabersalvrätid või majapidamispaper
- ▶ Tavaline šampoon ja käterätt
- ▶ Pisikesed üllatused kannatlikele väikestele patsientidele

NYDA täivastasel vahendil on täikamm kaasas!

Õige kammimine

Töötage hästivalgustatud kohas, vajadusel kasutage luupi. Eelnevalt tuleb juuksed kammida, et vabaneda "pusadest"

Juuksed tuleb kammida seiltlitesse ja moodustada seejärel juuksesalke

Alustage salgu läbikammimist täpselt peanaha lähedalt ja lõpetage juuksesalgu lõpus.

Puhastage täikamm paberiga, eemaldamaks täid, nende vastsed ja tingud

Täitõrjevahendid

- ▶ Võitlemaks täidega edukalt, tuleb kasutada täitõrjevahendeid.
- ▶ Apteegis on saada mitmeid väga tõhusaid preparaate.
- ▶ Täitõrjevahenditena kasutatakse kas vastavaid šampoone, spreisid või nn. juuksemaske.
- ▶ Mõningaid preparaate tuleb kasutada mitu korda.
- ▶ Apteeker nõustab teid meelsasti ja selgitab, milline vahend sobib teile ja teie perele kõige paremini.

Tõrjevahendite toimepõhimõtted

- ▶ Täitõrjevahenditel on erinevad toimimispõhimõtted.
- ▶ Vanamoodsamad tõrjevahendid (putukamürgid) sisaldavad neurotoksilisi aineid, mis ründavad täi närvisüsteemi → võimalik on resistentsuse teke. Resistentsus tähendab, et täi ei allu enam täivastastele ravimitele.
- ▶ Füüsikaliselt mõjuvad preparaadid (nt dimetikoonid) tungivad peatäi ja tingu hingamissüsteemi ning putukas lämbub. Resistentsust ei teki. Dimetikoonid on tuntud kui tõhusad ja väga hästi talutavad ained.

MEIL ON TÄID!

Tere! Minu nimi on Jana ja see siin on minu lasteaed.

Alates tänasest ripub meie lasteaia uktsel selline silt. Mõnedel meie lasteaia lastel on nimelt täid. Minu ema ütleb, et need väikesed loomakesed ei ole ohtlikud, ent seevastu üsna tülikad. Nad võivad hammustada, umbes nii nagu sääsed. Hammustuskohad sügelevad peanahal ja see on ebameeldiv. Et täidest lahti saada, peavad kõik meie lasteaia laste pered minema täijahile.

SEE KÕIK ALGAS NII...

Karl on minu sõber. Temaga koos saab alati palju nalja. Et teised ei kuuleks, sositas ta mulle mõnikord midagi kõrva sisse. Nii puutuvad meie juuksed kokku ja täid saavad kiiresti ühelt pealt teisele ronida. Seda nimetatakse ka "täide rändeks".

Esimene märk peatäidest on tugev sügelemine. Kui on vajadus tihti pead sügada, on viimane aeg juuksed korralikult üle vaadata.

HÄSTI PEITU PUGENUD

Minu ema vaatab, kas mul on peas täid. Selleks peab ta mu juuksed spetsiaalse täikammiga korralikult läbi kammima. See kestab päris pikka aega, kuna kõik tuleb salkhaaval üle kontrollida. Täid on nimelt päris pisikesed. Õnneks räägib ema mulle seejuures põnevaid muinasjutte, et mul igav ei hakkaks.

TÄID

Huh! Mu peas elavad täid! Aga kes sa täi selline oled?

"Olen pisike aga kuri putukas. Ma munen mune, mida nimetatakse tingudeks. Ma ei oska küll hüpata ja lennata aga ma olen väga hea jooksja. Ma elan inimeste juustes ja imen peanahast verd. Meid on juustes terve seltskond ja me muudame su enesetunde ebamugavaks."

NYDA®

Selleks, et täid kaoks, piserdab ema mu juukseid salkhaaval täivastase vahendiga NYDA®. Täivahendi juustesse hõõrumine on meeldiv, pealegi lõhnab see hästi. Ema jätab NYDA® mulle pähe 30 minutiks. Kuni NYDA® täide ja tingude kallal oma tööd teeb, lubab ema mul mängida arvutiga. Seda ei juhtu just tihti!

TÄIKAMM

30 minuti pärast on kõik täid ja tingud lõksu püütud ja surnud.

Nüüd hakkab ema mu juukseid salkhaaval NYDA[®] täikammiga kammima, et eemaldada need tüütud putukad. See käib päris lihtsalt ega ole ka valus. Vaid tingud on väga kangekaelsed. Nad on kõvasti mu juuste külge klammerdunud. Vähemalt kaheksaks tunniks peab NYDA[®] nüüd juustesse jääma (nt ööseks). Sellel ajal, kui ma magan, võitleb täivahend veel viimaste tingudega.

ÄRA UNUSTA PEAD PESTA!!

Järgmisel hommikul peseb ema mu pead täiesti tavalise šampooniga. Ma olen rõõmus, et ema ja täivahend tüütud täid nii kiiresti minema ajasid.

PÕNEVAD LOOD TÄIDEST

Ma ootan põnevusega lasteaeda minekut, Karli ja teiste sõpradega kohtumist. Olen väga eelil, sest täna on meil üksteisele palju rääkida. Eriti täijahist. Kõigil on hea meel, et "täilõks" toimis ja see kõik on möödas.

KONTROLLI 8-10 PÄEVA PÄRAST

Igaks juhuks kontrollib ema mu juuksed 8-10 päeva möödudes täikammiga uuesti üle. Võib juhtuda, et vaatamata esimesele täivahendi kasutamisele suutis mõni ting end siiski päästa. Siis tuleb kogu protseduuri uuesti korrata. Mina võtan seda lihtsalt, kui vaja siis lähen emaga veelkord täijahile.

TÄID LÄINUD!

Jess! NYDA[®] töötas! Täid on meie lasteaiast kadunud, sest kõik pered käisid täijahil.